Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (sedmého senátu)

14. prosince 2017 *

„Řízení o předběžné otázce – Soudní spolupráce v občanských věcech – Nařízení (ES) č. 805/2004 – Oblast působnosti – Evropský exekuční titul pro nesporné nároky – Exekuční tituly, které mohou být potvrzeny jako evropský exekuční titul – Rozhodnutí o výši nákladů spojených se soudním řízením obsažené v rozsudku, který se netýká nesporného nároku – Vyloučení“

Ve věci C-66/17,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (okresní soud Poznaň-Grunwald a Jeżyce se sídlem v Poznani, Polsko) ze dne 31. ledna 2017, došlým Soudnímu dvoru dne 7. února 2017, v řízení

Grzegorz Chudaś,

Irena Chudaś

proti

DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft,

SOUDNÍ DVŮR (sedmý senát),

ve složení A. Rosas, předseda senátu, C. Toader (zpravodajka) a A. Prechal, soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,

– za Evropskou komisi M. Wilderspinem a A. Stobieckou-Kuik, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: polština.

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 bodu 1 a článku 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky (Úř. věst. 2004, L 143, s. 15; Zvl. vyd. 19/07, s. 38).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi G. a I. Chudaśovými na jedné straně a společností DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft na straně druhé ohledně návrhu, aby bylo rozhodnutí o výši nákladů spojených se soudním řízením obsažené v rozsudku, který se netýkal nesporného nároku, potvrzeno jako evropský exekuční titul.

Právní rámec

Unijní právo

3 Body 4 až 7 odůvodnění nařízení č. 805/2004 znějí:

„(4) Dne 30. listopadu 2000 přijala Rada program opatření k provádění zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v občanských a obchodních věcech [Úř. věst. 2001, C 12, s. 1]. Tento program zahrnuje ve své první fázi zrušení doložky vykonatelnosti, to znamená zavedení evropského exekučního titulu pro nesporné nároky.

(5) Pojem ‚nesporné nároky' by měl zahrnovat všechny situace, v nichž dlužník prokazatelně nepopírá existenci [povahu] ani výši peněžního nároku a v nichž má věřitel proti dlužníkovi buď soudní rozhodnutí, nebo vykonatelný dokument, který vyžaduje výslovný souhlas dlužníka, ať už se jedná o soudní smír nebo úřední listinu.

(6) Neexistence námitky dlužníka v souladu s čl. 3 odst. 1 písm. b) může spočívat v nedostavení se k soudnímu jednání nebo nesplnění výzvy soudu k předložení písemného oznámení o tom, že se zamýšlí obhajovat.

(7) Toto nařízení by se mělo použít pro rozhodnutí, soudní smíry a úřední listiny o nesporných nárocích a pro rozhodnutí vydaná po podání opravných prostředků proti rozhodnutím, soudním smírům a úředním listinám, které byly potvrzeny jako evropský exekuční titul."

4 Článek 2 tohoto nařízení, nadepsaný „Oblast působnosti", v odstavci 1 stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na občanské a obchodní věci bez ohledu na povahu soudu. Nevztahuje se zejména na daňové, celní či správní věci ani na odpovědnost státu za jednání a opominutí při výkonu státní moci (‚acta iure imperii')."

5 Článek 3 tohoto nařízení, nadepsaný „Exekuční tituly, které se potvrzují jako evropský exekuční titul", v odst. 1 písm. b) stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na rozhodnutí, soudní smíry a úřední listiny o nesporných nárocích.

Nárok se považuje za nesporný, pokud

[…]

b) dlužník proti němu v průběhu soudního řízení nevznesl nikdy žádné námitky v souladu s odpovídajícími procesními předpisy členského státu původu […]"

6 Článek 4 téhož nařízení stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

1. ‚rozhodnutím' každé rozhodnutí vydané soudem členského státu bez ohledu na to, je-li označeno jako usnesení, příkaz, rozhodnutí nebo příkaz k nařízení výkonu, včetně rozhodnutí o nákladech řízení vydaného soudním úředníkem;

2. ‚nárokem' peněžitý nárok na konkrétní částku, která je splatná nebo jejíž datum splatnosti je uvedeno v rozhodnutí, soudním smíru nebo úřední listině;

[…]"

7 Článek 6 nařízení č. 805/2004, nadepsaný „Podmínky potvrzení evropského exekučního titulu", v odst. 1 písm. a) stanoví:

„Rozhodnutí o nesporném nároku vydané v členském státě je po časově neomezené žádosti podané původnímu soudu potvrzeno jako evropský exekuční titul, pokud

a) je rozhodnutí vykonatelné v členském státě původu."

8 Článek 7 tohoto nařízení, nadepsaný „Náklady spojené se soudním řízením", stanoví:

„Pokud rozhodnutí zahrnuje vykonatelné rozhodnutí o výši nákladů spojených se soudním řízením, včetně úrokových sazeb, musí být potvrzeno jako evropský exekuční titul rovněž s ohledem na náklady, pokud dlužník nepodal v průběhu soudního řízení v souladu s právem členského státu původu konkrétní námitku proti úhradě takových nákladů."

9 Článek 16 uvedeného nařízení, nadepsaný „Náležité informace o nároku pro dlužníka", stanoví:

„Aby bylo zajištěno, že dlužníkovi jsou poskytnuty náležité informace o nároku, musí dokument o zahájení řízení nebo dokument s obdobnými účinky obsahovat tyto údaje:

[…]

b) výši nároku;

[…]"

10 Článek 27 nařízení č. 805/2004, nadepsaný „Vztah k nařízení (ES) č. 44/2001", zařazený v kapitole VII uvedeného nařízení, nadepsané „Vztah k jiným nástrojům Společenství", stanoví:

„Tímto nařízením není dotčena možnost žádat o uznání a výkon rozhodnutí, soudního smíru či úřední listiny o nesporném nároku v souladu s nařízením [Rady] (ES) č. 44/2001 [ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42)]."

Polské právo

11 Článek 189 ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (občanský soudní řád) ze dne 17. listopadu 1964 (Dz. U. částka 43, číslo 296), ve znění pozdějších předpisů (konsolidované znění Dz. U. 2016, číslo 1822) (dále jen „k.p.c."), stanoví, že se žalobce může domáhat určení, zda tu právní poměr nebo právo je, či není, má-li na tom právní zájem.

12 Podle čl. 108 odst. 1 k.p.c. se v každém rozhodnutí, kterým se končí řízení, rozhodne o nákladech řízení.

13 Podle článků 339 a 340 k.p.c. vydá soud rozsudek pro zmeškání, pokud se žalovaný nedostavil na jednání a současně se ústně či písemně nevyjádřil. Článek 343 k.p.c. stanoví, že rozsudky pro zmeškání se doručí z moci úřední oběma stranám sporu s poučením o opravných prostředcích, kterých mohou využít. Podle čl. 344 odst. 1 k.p.c. může žalovaný, proti němuž byl vydán rozsudek pro zmeškání, podat odpor ve lhůtě dvou týdnů od doručení rozsudku. Podle čl. 394 odst. 1 bodu 9 a odst. 2 k.p.c. může účastník řízení proti rozhodnutí soudu prvního stupně o náhradě nákladů a o stanovení zásad rozdělení nákladů mezi účastníky řízení podat odvolání k soudu druhého stupně ve lhůtě jednoho týdne, nenapadá-li rozhodnutí ve věci samé.

14 Z článku 795^{1} k.p.c. vyplývá, že soud, který vydal rozhodnutí, vydá na návrh věřitele potvrzení, že rozhodnutí je evropským exekučním titulem, pokud rozhodnutí splňuje podmínky stanovené v nařízení č. 805/2004.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

15 G. a I. Chudaśovi se obrátili na Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (okresní soud Poznaň-Grunwald a Jeżyce se sídlem v Poznani, Polsko) s návrhem na určení, že nabyli vlastnické právo k motorovému vozidlu, na základě čehož uvedený soud vyzval společnost DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft, se sídlem v Oberursel (Německo), aby se řízení účastnila jako žalovaná.

16 Dne 30. března 2016 byla společnosti DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft doručena poštou kopie návrhu na zahájení řízení opatřená překladem do německého jazyka a předvolání na jednání dne 18. května 2016, s tím, že tato společnost mohla předložit vyjádření ve lhůtě 30 dnů. Uvedená společnost se nevyjádřila ani se nedostavila na jednání.

17 Za těchto okolností vydal Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (okresní soud Poznaň-Grunwald a Jeżyce se sídlem v Poznani) dne 18. května 2016 rozsudek pro zmeškání, ve kterém určil, že G. a I. Chudaśovi nabyli vlastnické právo k předmětnému motorovému vozidlu, a v důsledku toho byla společnosti DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft uložena povinnost zaplatit jim náklady spojené se soudním řízením ve výši 3 900 polských zlotých (PLN) (přibližně 921 eur).

18 Dne 4. července 2016 byla společnosti DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft doručena poštou do jejího sídla kopie uvedeného rozsudku, přeloženého do němčiny, s poučením o možnosti podání odporu ve lhůtě dvou týdnů a o možnosti podat odvolání proti rozhodnutí o nákladech spojených se soudním řízením ve lhůtě jednoho týdne.

19 Vzhledem k tomu, že společnost DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft nepodala proti rozsudku ze dne 18. května 2016 opravný prostředek, nabyl uvedený rozsudek dne 19. července 2016 právní moci.

20 Dne 11. října 2016 zahájili G. a I. Chudaśovi původní řízení, v němž se domáhali vydání potvrzení, že rozsudek ze dne 18. května 2016 představuje v části týkající se nákladů spojených se soudním řízením evropský exekuční titul.

21 Předkládající soud má v podstatě pochybnosti o tom, zda takový návrh spadá do působnosti nařízení č. 805/2004.

22 V tomto ohledu uvádí, že z doslovného výkladu článku 7 nařízení č. 805/2004, zejména z použití výrazu „rovněž“, může vyplývat, že potvrzení evropského exekučního titulu smí být v souvislosti s náklady spojenými se soudním řízením vydáno pouze tehdy, pokud se rozhodnutí ve věci samé týká nesporného nároku a může být samo potvrzeno jako evropský exekuční titul.

23 Podle předkládajícího soudu naproti tomu nelze vyloučit, že by na základě teleologické analýzy ustanovení nařízení č. 805/2004 bylo možné se domnívat, že rozhodnutí o nákladech spojených se soudním řízením mohou představovat rozhodnutí o nesporných nárocích, což by opravňovalo k vydání potvrzení evropského exekučního titulu podle tohoto nařízení.

24 Za těchto podmínek se Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (okresní soud Poznaň-Grunwald a Jeżyce se sídlem v Poznani) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být čl. 4 bod 1 ve spojení s článkem 7 nařízení […] č. 805/2004 […] vykládán v tom smyslu, že potvrzení evropského exekučního titulu může být vydáno v souvislosti s rozhodnutím o náhradě nákladů řízení obsaženým v rozsudku, ve kterém soud rozhodl o určení existence práva?“

K předběžné otázce

25 Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 4 bod 1 a článek 7 nařízení č. 805/2004 vykládány v tom smyslu, že vykonatelné rozhodnutí o výši nákladů spojených se soudním řízením obsažené v rozsudku, který se netýká nesporného nároku, může být potvrzeno jako evropský exekuční titul.

26 Předkládající soud si klade otázku, zda žaloba v původním řízení spadá do působnosti tohoto nařízení, když rozhodnutí, jehož potvrzení jako evropského exekučního titulu se G. a I. Chudaśovi domáhají, se týká pouze části rozsudku věnované nákladům spojeným se soudním řízením, přičemž samotný rozsudek není vzhledem k jeho hlavnímu předmětu, kterým je určení existence vlastnického práva, vykonatelný, a do působnosti uvedeného nařízení tedy nespadá.

27 Věcná působnost nařízení č. 805/2004 vyplývá zejména z ustanovení čl. 2 odst. 1 tohoto nařízení ve spojení s jeho čl. 3 odst. 1 a čl. 4 bodem 2, podle kterých se toto nařízení vztahuje na občanské a obchodní věci, a to na rozhodnutí, soudní smíry a úřední listiny o nesporných nárocích, které jsou definovány jako peněžitý nárok na konkrétní částku, která je splatná nebo jejíž datum splatnosti je uvedeno v těchto rozhodnutích, soudních smírech nebo úředních listinách.

28 Aby mohlo být rozhodnutí potvrzeno na základě článku 6 uvedeného nařízení jako evropský exekuční titul, musí se týkat nesporného nároku a splňovat určité podmínky stanovené v tomto článku. Jednou z podmínek pro vydání tohoto potvrzení je podmínka stanovená v odst. 1 písm. a) tohoto článku, tj. že rozhodnutí musí být vykonatelné podle práva členského státu původu.

29 Pro náklady spojené se soudním řízením obsahuje nařízení č. 805/2004 zvláštní ustanovení. Podle článku 7 tohoto nařízení platí, že pokud rozhodnutí zahrnuje vykonatelné rozhodnutí o výši nákladů spojených se soudním řízením, musí být potvrzeno jako evropský exekuční titul rovněž s ohledem na tyto náklady, pokud dlužník nepodal v průběhu soudního řízení v souladu s právem členského státu původu konkrétní námitku proti úhradě takových nákladů.

30 Ze znění posledně uvedeného ustanovení vyplývá – jak správně uvedla polská vláda a Evropská komise – že rozhodnutí o nákladech spojených se soudním řízením není v rámci nařízení č. 805/2004 považováno za samostatné rozhodnutí, neboť se toto nařízení na takové náklady vztahuje pouze tehdy, jsou-li akcesoricky zahrnuty do hlavního rozhodnutí. Použití výrazu „rovněž“ v článku 7 tohoto

nařízení totiž nasvědčuje tomu, že „vykonatelné rozhodnutí o výši nákladů spojených se soudním řízením“ musí být potvrzeno jako evropský exekuční titul, pouze pokud se hlavní rozhodnutí v souladu s předmětem tohoto nařízení týká nesporného nároku.

31 Tento závěr nemohou zpochybnit ustanovení článku 4 nařízení č. 805/2004, nadepsaného „Definice“. V tomto ohledu je pravda, že čl. 4 bod 1 tohoto nařízení definuje „rozhodnutí“ jako každé rozhodnutí vydané soudem členského státu, včetně „rozhodnutí o nákladech řízení vydaného soudním úředníkem“. Dále je pravda, že vykonatelné rozhodnutí o výši nákladů spojených se soudním řízením je v zásadě „nárokem“ ve smyslu definice tohoto pojmu uvedené v čl. 4 bodě 2 tohoto nařízení.

32 Jak ale vyplývá z bodu 29 tohoto rozsudku, v souladu se zvláštními ustanoveními o nákladech spojených se soudním řízením obsaženými v článku 7 nařízení č. 805/2004 nemůže být rozhodnutí o výši takových nákladů potvrzeno jako evropský exekuční titul nezávisle na hlavním rozhodnutí o nesporném nároku. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí o těchto nákladech je svou podstatou spojeno s rozhodnutím o hlavní žalobě, která jako jediná opravňuje k tomu, aby bylo rozhodnutí potvrzeno jako evropský exekuční titul, nemohou mít definice upravené v článku 4 tohoto nařízení vliv na samotnou použitelnost tohoto nařízení.

33 Táže-li se předkládající soud, zda by s ohledem na cíle nařízení č. 805/2004 bylo možné dospět k odlišnému závěru, je třeba připomenout, že hlavním cílem tohoto předpisu je v souladu s jeho článkem 1 zavedení evropského exekučního titulu pro nesporné nároky, aby byl stanovením minimálních norem umožněn volný pohyb rozhodnutí, soudních smírů a úředních listin ve všech členských státech, aniž by se v členském státě výkonu musela před uznáním a výkonem konat zprostředkující řízení. Avšak vzhledem k tomu, že podmínky pro použití mechanismu výjimky ze společného režimu uznávání rozsudků zavedeného tímto nařízením musí být vykládány restriktivně (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. března 2012, G, C 292/10, EU:C:2012:142, bod 64), nemůže být tímto cílem zpochybněn výklad působnosti uvedeného nařízení vyplývající ze znění jeho článku 7.

34 V daném případě z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že hlavní žaloba, která stála na počátku původního řízení, se týkala návrhu na určení existence práva k movité věci, a sice k osobnímu vozidlu, a nikoli nesporného nároku. Vzhledem k tomu, že se nařízení č. 805/2004 na takovou žalobu nevztahuje, nemůže být ani rozhodnutí o výši nákladů spojených se soudním řízením o této žalobě potvrzeno na základě tohoto nařízení jako evropský exekuční titul.

35 Ve světle shora uvedených úvah je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 4 bod 1 a článek 7 nařízení č. 805/2004 musí být vykládány v tom smyslu, že vykonatelné rozhodnutí o výši nákladů spojených se soudním řízením obsažené v rozsudku, který se netýká nesporného nároku, nemůže být potvrzeno jako evropský exekuční titul.

K nákladům řízení

36 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (sedmý senát) rozhodl takto:

Článek 4 bod 1 a článek 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, musí být vykládány v tom smyslu, že vykonatelné rozhodnutí o výši nákladů spojených se soudním řízením obsažené v rozsudku, který se netýká nesporného nároku, nemůže být potvrzeno jako evropský exekuční titul.

Podpisy.